

KATALUNA ESPERANTISTO

MONATA GAZETO □ OFICIALA ORGANO DE LA KATALUNA ESPERANTISTA FEDERACIO

SEN PAGA POR LA GEFEDERACIANOJ

REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO
12, strato Gracia. — SABADELL
KATALUNUJO

Red. : FREDERIC PUJULÀ
Sek. de Red. : JOSEP GRAU

NIA DEVIZO : « MARO ESTAS GUTARO »

ENHAVO : *Pri...*, Fred. Pujulà. — *Pentraĵoj*, L. Bacardit. — *Nia Kongreso*, Jozefo Grau. — *Historio de Esperanto en Katalunujo*, Teresa Rosell. — *III^a Literatura Konkurso de la K. E. F.* — *Al la barcelonaj Esperantistoj*, Prof. Aug. Pitlik. — *Bibliografio*, Fred. Pujulà kaj Tamen. — *Respondo al unu rimarko*, P. Christaller. — *Enlanda Movado*. — *Alilanda Movado*. — *Korespondado*.

PRI...

LA NOVA ORTOGRAFIO KATALUNA

LA kataluna estis la lingvo, kiu havis la *honoron* posedi pli multajn ortografiojn. En Barcelono, ĉiu eldonejo, ĉiu presejo, ĉiu gazeto, ĉiu aŭtoro havis apartan ortografian sistemon. La verkisto, kiu laboris por diversaj firmoj nepre kaj fine envidis la finan skribadon. Por legi, oni bezonis specialajn filologiajn konojn, kaj ofte okazis al mi, forlasi libron aŭ ĵurnalon pro hemikranio kaŭzita de la deĉifrado de vortoj. Ĉiu vorto havis tri-kvar-kvin formojn postultajn de la respektivaj sistemoj; la fonetiko, etimologio, klasikemo, progresemo, kaj eĉ tute simple la fantazio kaj bontrovo inspiradis nin. Ĉar tio ne sufiĉis, norde, Mistral kaj felibroj alprenis la francan ortografion kaj liaj tekstoj fariĝis nelegeblaj de la sudanoj; sude, la valencianoj alprenis la hispanan, kaj nur ili povas relegi sin. Azianoj

parolantaj malsamajn lingvojn interkompreniĝas per skribado; ni, parolantaj saman lingvon, restas fremdaj je la verkoj! Arbo faligita — baldaŭ dishakita!

Vortoj kiel *kie* skribiĝas *ahon, ahont, aont, aón, ont, on!* (Mi) *volas* povas esti skribita *vull, vuy, vui, vullch* (Valencio), *buy* (Arano)! (Mi) *vivas*, — *visc, visch, vixch*. *Birdo* povas flugi sub la jena plumaro: *aucell, ocell, auzel* (Limoges), *auceyl, aucelh*, k. t. p. kvankam ĉiu elparolas same «usej!» Oni skribos *dolçor, dolsor* (dolĉeco) por Barcelonaj presejoj, *dulsó* por Rusiljonano, *douçou* por gaskono! Tolozanoj montras la multenombbron per *os* — *armounios* (harmonioj), ni montras per *as* aŭ per *es* — *harmonias, harmonies*... Kiel en la lingvo montriĝas la nedisciplinemo, anarĥiemo kaj individuemo, kiuj dispecetigis naturan imperion!

Tio estis ridinda, terure ridinda. Mi konas alilandanojn, kiuj parolas la lingvon kiel ni mem, kaj nur povas legi tekstojn de iaj presejoj kaj estas tute nekapablaj redakti letereton sen eraro. Tio devis finiĝi. Ĉiu deziris unuigon de la ortografio. Antaŭ du jaroj, mi havis la honoron prezidi la lingvan sekcion de la «Kongreso de Ateneoj kaj Kulturasocioj» kaj mi prezentis proponon favoran al Esperanto kaj al Ortografia Unigo de Kataluna lingvo. Ĝi estis akceptita unuanime. La sento pri l' bezono estis ĝenerala. Sed la solvo ne venis. Kiam mi akceptis la direktadon de «Kataluna Esperantisto» oni demandis min, en la presejo, pri kiun ortografian sistemon mi alprenos. «Kiu ajn, estas al mi tute egale — mi respondis — sed se antaŭ unu jaro la lando ne prenis decidon ĝeneralan, mi alprenos la esperantistan ortografion.» Niaj samlingvanoj el *Poitevin* jam skribas *ke, ki* anstataŭ *que, qui*!!

La solvo venis nun. La «Institut d'Estudis Catalans» leĝodonis la deziritajn ortografiajn normojn. Certe ili estas donitaj iom aŭtokrate, nekonsultinte verkistojn, ne invitinte popolon al voĉdonado por la starigo de Komisiono; certe, tiuj normoj ne estas sufiĉe modernaj kaj kontentigaj; certe ĉiu povos trovi en ili malbonon kaj difektojn; ni diskutos tion poste; sed nia devo kiel civitanoj, kiel esperantistoj, estas akcepti kaj obei ilin. Ni donu la ekzemplon. Ni montros per la nacia interkonsento, ke lingvo estas afero homa modifebla, dependanta de la homa volo kaj konsento. Tiel agante, ni helpos ne nur al la nacio, sed ankaŭ al Esperanto. Niaj samlandanoj komprenos tre facile, kial ni povis decidi kune kun homoj el ĉiuj nacioj skribi *amiko* tiel, ĉar ili vidos ke kiel katalunoj ni ankaŭ povis interkon senti kun niaj samlandanoj skribi *amic* anstataŭ *amich* aŭ *amig*, kiel ĝis nun!

Ankoraŭ unu fojon ni montru, kiel utila estas Esperanto por nia nacia kulturo, agante en la *hejmo* kun la disciplino, kiun ni lernis en la vicoj de l'armeo de Lingvo Internacia.

FRED. PUJULÀ

NEKOMPRENITOJ!

Oni marŝas sur oranĝa ŝelo, glitas kaj falas. Li glitis pro esperanta ŝlosilo kaj falis en nian rondon.

Tio okazis iam. Du tagojn poste li sin montris kiel samideanon al malnova esperantisto, kiu petis de li liajn versaĵojn. Li ne sentis la ironion, sed gardis, el tiu intervidiĝo, la impreson ke li ne estas perfekta kaj mankas al li io.

Unu tagon, li rimarkis kun surprizo, ke io, kvazaŭ lifto, supren- kaj malsupreniĝas tra lia brusto, tiklas lian gorĝon en klopodoj por eliri. Liaj okuloj akriĝas, liaj brovoj penadas kunfandiĝi kun la lipharoj, liaj fingroj erpas kaj hirtigas liajn harojn. Ho, ve! Sinjoro deziras akuŝi! Tuj, tuj alportu vortaron! Inspiro alfrapis per siaj febraj fingroj la pordon de la gloro. La bakterioj de l'rimo kaptis viktimon! Kaj la sinjoro eligis infektajn sur nian literaturon.

Dume, al alia persono okazis sama afero.

Ni alportis la poŝtukon sur niajn buŝojn. Ĉar la sinjoroj sciis ke «neniu estas profeto en sia urbeto», kvankam ili ne legis la «Proverbaron Esperantan», ili juĝis nian geston tropartia. Ni ŝirmis nian nazon sed silentis. Tamen la alilandaj gazetoj blovis al la haladzo. Tiam la sinjoroj kredis pri komploto; kaj iam, renkontinte sin reciproke, ili grupiĝis kiel la martiroj en la Roma Cirko antaŭ la senkompataj sovaĝaj bestoj, levis la brakojn al la ĉielo kaj interŝanĝis kelkajn konsolajn vortojn per sia fantazia Esperanto.

- Legiĝis al mi prikritikon al vi!
- Ankaŭas al mi, ke prikritikon al vi ankaŭ!
- Mia animo veas! Kioma envicado!
- Aj! Nu! Baldaŭe ne oni povos verki!
- Kvazaŭas al mi, ke vi pravegas!
- Mi demandas vian konsolan manon!
- Tuŝu!

Kaj ili malaperis tra la nokta ombro. La vento de iliaj agititaj gestoj tremetigadis la luman nebulkronon de l'inspiro, starantan super iliaj kapoj.

PRESERARO

En la versaĵo «*Dum mateno ĉe l'marbordo*», aperinta en la februara numero de K. E., la verso «Jam la urb' svarmas vekita» devas diri «Svarmas jam la urb' vekita». Konfuzo ĉe la presprovaĵo erarigis la kompostiston.